

สัตว์โลก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

หลวงพ่ : เรื่อง “ในที่สุด” เขาถามปัญหาหมาหนหนึ่งแล้ว เราตอบปัญหาเขาไป ตอบปัญหาไปแล้วคราวนี้เรื่องมันชัดเจนขึ้นมาแล้วเขาถึงบอกว่าในที่สุดเรื่องมันก็แดงใจ “ในที่สุด” เขาเขียนมา เราไม่อ่าน อารัมภบทมันเยอะ นี่เอาคำถามเลย

ถาม : เข้าคำถามค่ะ

๑. เคยได้ยินมาว่า ถ้าเผยแพร่หลักธรรมของพระพุทธเจ้า ลูกหมายถึงในกรณีที่ถูกทำหนังสือของพระองค์หนึ่งที่ว่าในเชิงว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย และสอดแทรกธรรมะต่างๆ ลงไป ในเมื่อเขาเป็นของเก๊ มันจะปิดกั้นมรรคผลจริงหรือ แม้เกิดมาก็อาจมีมิจฉาทิฎฐิ พบครูบาอาจารย์เป็นของเก๊ จริงดังนี้ใหม่คะ ถ้าจริง จะแก้ไขอย่างไร แต่ลูกก็พยายามอยู่กับปัจจุบัน สิ่งนั้นล่วงมาแล้ว แต่บางทีก็อดกลัวไม่ได้คะ ลูกก็พยายามภาวนาและบริจาควิทยาช่วยพิมพ์หนังสือหลวงตา ช่วยวิทยุหลวงตาที่เผยแพร่สวากขาตธรรม เพราะลูกลงใจที่สุดแล้ว

๒. ในเรื่องการภาวนา ลูกติดการภาวนาที่ต้องมีเสียงเทศน์ครูบาอาจารย์ มีเสียงหลวงตาจากวิทยุเป็นต้นค่ะ คือถ้านั่งเจียบๆ แล้วบริกรรมพุทโธๆ ลองดูแล้วมันไม่สงบเท่ากับการฟังเทศน์กล่อมให้ไปพร้อมๆ กับพุทโธๆ ค่ะ อย่างนี้จะเป็นการสร้างนิสัยด้านบวกหรือด้านลบคะ ถ้าวอก ลูกจะดำเนินการต่อไป ถ้าไม่เป็นผลดี ลูกควรปฏิบัติอย่างไร แก้ไขอย่างไร เพราะคิดว่าถ้าไม่มีไฟฟ้า ไม่มีวิทยุ เราไปภาวนาในป่าเราจะเอาเสียงเทศน์ครูบาอาจารย์จากไหนมากล่อมใจให้สงบ

ตอบ : นี่กราบทำเนาะ ฉะนั้น สิ่งที่อารัมภบทมา อารัมภบทว่าเขามีอาชีพอยู่สำนักพิมพ์ แล้วไปพิมพ์หนังสือที่เขาไม่เห็นด้วย เขาเข้าใจว่าหนังสือที่ผิดพลาด เขา

ถามมาแล้วหนหนึ่ง หนหนึ่งเราก็บอกว่าในเมื่อเราอยู่ในสำนักพิมพ์นั้นเป็นหน้าที่การงาน เราก็ไม่เห็นด้วยทั้งนั้นนะ ผิดถูกเราไม่เห็นด้วย แต่หน้าที่การงานใช้ไหม หน้าที่การงานเราก็ทำหน้าที่การงานของเราไป แต่ความจริงในใจเรา เราคัดค้านไว้ แต่ในเมื่อจิตใจมันลงลึก ลงลึกกว่าเรารู้ที่อยู่ว่าถูกว่าผิดไง แล้วทำไป ถ้าเรารู้ที่อยู่ว่าถูกหรือผิด เราเป็นคนทำอะไรใช้ไหม เราทำถูกทำผิดเป็นกรรมของเราเอง

แต่นี้มันเป็นของสำนักงาน มันเป็นสำนักพิมพ์ ถ้าเราอยู่ในสำนักพิมพ์นั้น คนเขามาจ้าง เขาเรียกว่าเป็นความผิดของสำนักพิมพ์ แต่เราเป็นบุคลากรในนั้น แล้วเราก็ตอบแล้วหนหนึ่ง ฉะนั้น หนหนึ่งแล้วก็จบกันไป แต่คราวนี้เห็นถามมา ถามมา เพราะว่าสำนักพิมพ์นั้นที่พิมพ์ของพระองค์นี่ องค์ที่มีเรื่อง เขาระบุงู้อ้อมด้วย แต่ด้วยมารยาทเราก็บอกพระองค์หนึ่ง

มันชัดเจนไง เพราะเขาเองเข่าว่ามันไม่ใช่อยู่แล้ว เขาบอกว่าเป็นชาติสุดท้าย แล้วก็อ้างนู่นอ้างนี่ไปเรื่อย ในใจเขาก็คิดว่าเป็นของเก๊ แล้วตอนนี้เรื่องมันชัดเจนขึ้นมาแล้ว ชัดเจนขึ้นมามันยิ่งทำให้ถ้าคนมันเคยคิดอยู่อย่างนั้นมันยิ่งเสียใจมากขึ้นไหม ฉะนั้น มากขึ้น ทีนี้คำถามมันเน้นย้ำตรงที่ว่า ถ้าอย่างนี้มันจะปิดกั้นมรรคผลหรือเปล่า

มันไม่ปิดกั้นมรรคผลหรอก ถ้าการปิดกั้นมรรคผลมันปาธาชิก ๔ ถ้าปาธาชิก ๔ มันตาลยอดด้วน ฉะนั้น พอตาลยอดด้วน อย่างนั้นตาลยอดด้วนคือมันปิดกั้นมรรคผล ปิดกั้นมรรคผลก็ปิดกั้นมรรคผลในชาตินี้ แต่ในชาติต่อไป เราไปแก้ไขของเราแล้วมันก็เป็นปัญหาของเราไป อย่างเช่นที่ว่าปาธาชิก ๔ ดูอย่างพระเทวทัต พระเทวทัตฆ่าบิดามารดา ฆ่าคนอื่น ทำให้พระพุทธเจ้าห่อพระโลหิต ทีนี้พระเทวทัตปลงใจจะลอบปลงพระชนม์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตอนนั้นตกนรกแล้ว แล้วแผ่นดินสูบต่อหน้าเลย แล้วพอใช้เวรใช้กรรม ต่อไปพระเทวทัต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกอนาคตพระเทวทัตจะเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า บอกชื่อไว้เสร็จเลย

เห็นไหม คำว่า “ปิดกั้นมรรคผล” ก็ปิดกั้นมรรคผลในชาติปัจจุบันนี้ แต่พอชาติต่อไป ชาติต่อไปเราไปใช้เวรใช้กรรมหรือ เราไม่ใช้ก็ได้ เราจะไปใช้ทำไม แต่กรรม

มันให้ผลนั้นล่ะคือใช้ เทวทัตตกนรกอเวจีนี้แหละคือใช้ ไปใช้เวรใช้กรรมนั้นนะ หมด
เวรหมดกรรมมันเบาขึ้นมาแล้ว ต่อไปจะเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้นั้นนะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าปาราชิก ๔ การกระทำมันถึงจะปิดกั้นมรรคผล แต่ของเรา เรา
ไม่ได้ทำปาราชิก ถ้าเป็นพระนะ เวลาอาบัติหนัก ถ้าอาบัติ การภาวนามันก็ภาวนายาก
เขาถึงพยายามปลงอาบัติ ทำตัวเองให้บริสุทธิ์ ให้ถือศีลให้บริสุทธิ์ เพราะเขาจะเอาผล
ปัจจุบันนี้ เหมือนเช่นมือสกปรกแล้วจะไปหยิบของให้สะอาดมันจะเอามาจากไหน มือ
สกปรกไปหยิบต้องสิ่งใด สิ่งนั้นก็สกปรกด้วย แต่ถ้าเราใส่ถุงมือ เราพยายามรักษามือ
เราให้มือเราสะอาด มือสะอาดจะจับต้องสิ่งใดมันก็เป็นของสะอาด

ศีล ศีลเรารักษาให้มันสะอาดขึ้นมามันก็จะทำให้จิตใจเรามั่นคงขึ้นมา ถ้าเป็น
สมาธิขึ้นมา จิตตั้งมั่นขึ้นมา มันก็ภาวนาของมันได้ ถ้าภาวนาของมันได้ ถ้าภาวนา
มันมีอำนาจวาสนามันก็ต่อเนื่องกันไป

แต่นี้เขาบอกว่า ถ้าเราพิมพ์หนังสือ พิมพ์หนังสือมันจะปิดกั้นมรรค
ผลใหม่

มันวิตกวิจารณ์หนักไปหน่อยหนึ่ง ไม่ถึงกับปิดกั้นมรรคผลหรอก แต่ที่นั่นมัน
เป็นกรรม มันเป็นกรรมเพราะอะไร เพราะเราพิมพ์หนังสือที่เป็นหนังสือให้คนเขาอ่าน
แล้วข้อมูลนั้นมันผิดพลาด เรารู้ที่อยู่ มันก็เป็นกรรม พอเป็นกรรมขึ้นมามันก็ฝังใจ พอ
ฝังใจขึ้นมามันเกิดนิเวศน์ เกิดนิเวศน์คือเกิดความเล็งเลงสงสัย จิตใจเราก็ไม่มั่นคง เออ!
ถ้าผลอย่างนี้มันมี ก็เราทำ เรารู้ๆ อยู่ เราเสนอสิ่งที่ไม่ถูกต้องไปในสังคม เรารู้ของ
เราอยู่ มันก็เป็นเรื่องวิตกวิจารณ์เป็นเรื่องธรรมดา

แต่นี้เราก็ต้องที่ว่าเราเป็นสัตว์โลก สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม สัตว์โลก ผล
ของวิภวัญญะๆ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม เราเกิดมาแล้ว ด้วยเวรด้วยกรรมเราถึงมาพบ
กัน เราถึงได้มาประสบกัน มีปัญหาต่อกัน

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาแล้ว เราเกิดมา เรามีอาชีพ เราศึกษามาแล้ว เรามี
อาชีพแล้ว อาชีพเราเป็นแบบนี้ ที่นี้อาชีพเราเป็นอย่างนี้ เราอยู่ในสังคมอย่างนี้ แล้วผู้ที่

เขาต้องการที่ว่าเขาจะหลอกหลวง เขาต้องการจะโปรโมตตัวเขาเอง เขาก็เขียนหนังสือของเขา แล้วเขามาจ้างสำนักพิมพ์พิมพ์ มันมาเจอกันนะ แล้วเราจะแยกอย่างไรละ

สัตว์โลกใจ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม ถ้ากรรมมันมีอย่างนี้มา เราอยู่ในอย่างนั้นปั๊บ เราก็ต้องตั้งสติของเรา นี่ยังดีนะ ถ้ายังดี พอถ้าเราพิมพ์แล้วเราเห็นผลประโยชน์ เราก็ อืม! สิ่งนี้ได้ผลประโยชน์ เราจะเชื่อเขาไปเลย ตามเขาไปเลย เรายังลงลึกกว่านี้อีก เราเสียหายถึงกับจิตใจของเราเลยนะ

สิ่งที่มีค่าที่สุดคือจิตใจของเรา เห็นไหม สิ่งที่จิตใจของเรา เราแสวงหาปัจจัย เครื่องอาศัย หาเงินหาทองใช่ไหม หาเงินหาทองเพื่อดำรงชีวิต นั่นเราหาเงินหาทองเพื่อดำรงชีวิต แต่ถ้าเราเชื่อมั่น พอเห็นเงินทองมีคุณค่ากว่า เราจะยอมตัวเลย ยอมจิตใจของเราให้ไปทำงานกับเขาเพื่อหวังผลตอบแทนกับเขา มันจะลงลึกไปกว่านั้นถ้าจิตใจเราไม่มีหลักมีเกณฑ์

แต่ถ้าจิตใจเรามีหลักมีเกณฑ์ ในเมื่อสำนักพิมพ์เขาพิมพ์ของเขา หน้าที่การงานของเรา เราพิมพ์ของเรา เราก็ตั้งใจเราไว้ ตั้งใจเราไว้ว่าเราไม่เห็นด้วย ข้อมูลนี้เราไม่เชื่อว่าถูกต้อง ถ้าเราไม่เชื่อว่าถูกต้อง แต่เขาพิมพ์กันมาอย่างนั้น ต้นฉบับเป็นอย่างนั้น เราพิมพ์ไปอย่างนั้นมันก็เรื่องของเขา มันเรื่องของเวรของกรรม ของเวรของกรรมเพราะว่าสำนักพิมพ์ ผู้ที่เป็นเจ้าของสำนักพิมพ์เขาเห็นแต่ผลประโยชน์ เขาเห็นแต่เงินแต่ทอง เขาว่าเป็นธุรกิจ

ดูสิ ตอนนี้นี่หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์แยกข้าง เขาซื้อหนังสือพิมพ์เลย เขาตั้งกรรมการเข้ามากำหนดนโยบายเลย แล้วก็เวลาจะเสนอข่าวออกไป สังคมมันได้รับข่าวสารข้างเดียว พูดข้างเดียว ไม่ยอมให้มีการโต้แย้งเลย ทีนี้เราเป็นคนพิมพ์เอง เราเป็นพนักงาน เราพิมพ์ของเรา ถ้าเราพิมพ์ของเรา เราไม่เห็นด้วย แต่เราไม่มีอำนาจขนาดนั้น นี่ผลของเวรของกรรม ไม่มีอำนาจขนาดนั้นเราก็รักษาใจของเรา

ยังดี ดีที่ว่าเรารู้ว่ามันผิด แต่เป็นหน้าที่ เราก็ทำของเราไป แต่นี่ผลมันชัดเจน พอมันชัดเจนขึ้นมา ยิ่งทุกข์เข้าไปใหญ่เลย

“มันจะปิดกั้นมรรคผลเราไหม”

ไม่ ไม่ปิดกันมรรคผลของเราหรอก เพียงแต่เรามีเวรมีกรรม เราต้องมาเจอสภาพแบบนี้ เราไม่มีอำนาจวาสนาไปเจอสำนักพิมพ์ที่ดีๆ เขาพิมพ์แต่ข้อมูลที่ถูกต้อง แต่สำนักพิมพ์ที่ดีเอามาจากไหน ก็ต้องเป็นมหามกุฏ มหามกุฏเขาพิมพ์แต่หนังสือของมหามกุฏ มหามกุฏเขาเป็นนักวิชาการ มันคงจะไม่ผิดเลย แต่ถ้าสำนักพิมพ์ข้างนอก โอ้ย! มันผิดร้อยแปด เพราะพระหลับตา ๒ ที่จะพิมพ์หนังสือกันแล้ว บวชเข้ามาก็จะพิมพ์ประวัติกันแล้ว โอ้โฮ! เกิดมาชาตินี้มีอำนาจวาสนาจะพิมพ์ประวัติกันเชียว ทำไมมันเดือดร้อนกันขนาดนั้น

สำนักพิมพ์ทั่วไปมันก็เป็นอย่างนั้นนะ โลกเป็นใหญ่ เขาไม่มีอำนาจวาสนาขนาดนั้น ครูบาอาจารย์ของเราถ้าท่านเป็นธรรมๆ ท่านไม่ยุ่งกับเรื่องอย่างนั้นหรอก ท่านเห็นการเกิดและการตายเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด ถ้าเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด ท่านก็ต้องแก้ไขที่ใจของท่านก่อน ถ้าแก้ไขของท่านจบแล้ว อย่างเช่นหลวงปู่มั่นท่านพูดกับหลวงตาว่า “ผมทำประโยชน์ไว้กับโลกนี้มาก หมู่คณะคิดอะไรได้ไหม”

เพราะท่านเห็นว่าเราต้องเรื่องเกิดเรื่องตายสำคัญที่สุด เราต้องแก้ไขเรื่องการเกิดและการตายให้จบสิ้น ถ้าเราแก้ไขเรื่องการเกิดและการตายให้จบสิ้นแล้ว ใ่วิธีการที่แก้ไขมันมีประโยชน์มาก นี่ไง “ผมทำประโยชน์เพื่อโลกไว้มาก ใครมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรบ้างไหม”

หลวงตาท่านบอก โอ้ย! รู้ยู่เต็มอก เพราะสิ่งที่หลวงปู่มั่นทำมานั้นละ นั่นคือวิธีการ คือวิธีการชำระล้างการเกิดและการตาย อันนั้นนะสำคัญมากเลย แต่ขณะที่คนทำ อันที่สำคัญมากเหมือนกับยา เราต้องได้รับยาอันนั้นก่อน เราต้องใช้นั้นจนได้ประสบความสำเร็จก่อน เราถึงจะกล้าพูดได้ว่าสิ่งนั้นเป็นความจริง แล้วหลวงปู่มั่นท่านทำของท่านจบสิ้นแล้ว ท่านถึงบอกว่ามันเป็นประโยชน์ ใครจะมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง

หลวงตาท่านบอกคิดอยู่เต็มหัวอกเลย แต่การเกิดและการตาย หลวงตาท่านบอกท่านยังไม่จบ ท่านขอให้การเกิดและการตายของหลวงตาท่านจบด้วย แล้วท่านถึงจะมาเขียนประวัติหลวงปู่มั่นไง มันถึงเป็นประโยชน์มหาศาลใจ ประโยชน์อย่างนี้มันประโยชน์ที่สะอาด

บริสุทธิ์ ประโยชน์ที่มีคุณค่ามากที่สุด ถ้าพิมพ์แล้วมันก็เป็นเรื่อง ประโยชน์ที่สุด

แต่ก็ยังหัวทกกันขวิด ยังไม่รู้ว่าอะไรตายอะไรเกิด ไอ้ที่เกิดก็เกิดแต่กิเลสเกิด
กรรมไม่เคยเกิดเลย แล้วบอกไอ้ที่เกิดก็เป็นกิเลสเกิดเสีย ไอ้กรรมจะเกิดก็ไม่เกิดสักที
แล้วยังจะพิมพ์ประวัตินะ ประวัติอะไร ประวัติการกิเลสเกิดไง ประวัติที่กิเลสมันตัว
ใหญ่ๆ ประวัติที่มันอหังการ ประวัติที่มันจะครอบครองโลก อย่างนั้นเป็นกรรมที่ไหนละ
มันไม่มีกรรมเลย

กรรมเขามีแต่อ่อนนุ่มถ่อมตน กรรมของเขา เขามีแต่จุดยืนของเขา เขาไม่
กินแดนโลกเลย เขาไม่กินแดนเลย กิเลสมันกินแดนไปหมด ทำให้กินแดน กรรมมันจะ
หดตัวเข้ามาเป็นกรรม อันนั้นเป็นประโยชน์มาก ฉะนั้น สำนักพิมพ์อย่างนี้มันถึงหา
ยากไง

จะบอกว่าเรามีอาชีพอย่างนี้แล้วจะไม่ทำผิดเลย เอาที่ไหนละ เอาที่ไหน ดูลิ
ตำรวจ อาชีพตำรวจมันทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข อาชีพตำรวจ อาชีพตำรวจพยายาม
ปกป้องรักษาคนดี เขาเรียกอะไรนะ เพลงมาร์ชตำรวจ ปกป้อง ดูแล รักษา อาชีพตำรวจ
เป็นอาชีพที่ทำให้สังคมร่มเย็นเป็นสุขมากถ้าตำรวจที่ดี แล้วเวลาอาชีพตำรวจ เราเข้าไป
อยู่ในสังคมตำรวจแล้วเป็นอย่างไรละ สังคมตำรวจแล้วมันทำอย่างไรละ

นี่ไง นี่ก็เหมือนกัน สำนักพิมพ์ โลกมันเป็นแบบนี้ ถ้าโลกมันเป็นแบบนี้ เรา
อยู่ในกระแสสังคม สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม ฉะนั้น ถ้าวิตกวิจารณ์จะทุกข์มาก
ฉะนั้น สิ่งนี้เราย้อนกลับมาที่ตัวเรา เห็นไหม เขาบอกว่า “สิ่งที่ทำไปแล้วมันจะปิดกั้น
มรรคผลหรือไม่”

สิ่งที่มันทุกข์ใจ เขาก็อยู่ในปัจจุบัน รักษาใจตัวเองก็จบแล้ว ถ้าพูดไปแล้วมัน
เหมือนกับเราจะทำสมาธิอะไรกันโลกนี้ ทุกคนเกิดมาต้องมีอาชีพทั้งนั้น แล้ว
อาชีพที่ถูกอาชีพที่ผิดละ แล้วถึงที่สุด ดูลิ พระเราก็มีอาชีพ ภิกษุอาจารย์ เลี้ยงชีพด้วย
ปลีแข้ง พระก็มีอาชีพนะ อาชีพบิณฑบาต บิณฑบาตรอข้าวตกบาตรนะ ไม่ใช่
บิณฑบาตจะเอาสตางค์เขา บิณฑบาตจะเอาชื่อเสียงเขา บิณฑบาตหลอกลวงเอา

หัวใจของเขามา ให้เขาเชื่อให้เขาศรัทธา ไปเอาของเขามาได้อย่างไร หัวใจของเรายังรักษาไม่ได้

หัวใจของเขาต้องให้อยู่ในหัวอกของเขา แล้วให้เขามีสติให้เขามีปัญญา ให้เขารักษาใจของเขา ให้ทำใจของเขาสะอาด นั่นถึงจะเป็นพระที่ดี นั่นพูดถึงอาชีพระ พระอาชีพระ พระที่มีคุณธรรมต้องทำอย่างนั้น

ข้อ ๒. เรื่องการภาวนาใจ ถ้าการภาวนานะ ถ้าพูดถึงการภาวนา ถ้าเราภาวนา แล้วถ้าเราฟังเทศน์ หลวงตาท่านบอกว่า ในวงกรรมฐาน สิ่งที่เป็นเอก สิ่งที่เป็นยอดที่สุดคือการฟังเทศน์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ พระสำเร็จ ๕๐๐-๖๐๐ สำเร็จเป็นพัน สำเร็จเต็มไปหมดเลย การฟังเทศน์มันเป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้า เห็นไหม เหมือนกับทางโลกเวลาเขาสอบคัดเลือกกัน ใครสอบผ่านคนนั้นก็ได้เลยๆ สอบคัดเลือกแล้ว สอบเสร็จต้องส่งข้อสอบ ต้องให้กรรมการตรวจสอบ ไอนั้น เขาจะดูว่าเอ็งมีกึ๋นหรือเปล่า

แต่เวลาฟังเทศน์ ก็เลิกกับธรรมมันตรวจสอบกันเดี๋ยวนั้นเลย ปัจจุบันเลย แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ สำเร็จกันไปหมดเลย

หลวงตาท่านบอกว่าไปอยู่กับหลวงปู่มัน เวลาหลวงปู่มันเทศนาว่าการนะ นิพพานหยิบเอาเลย นิพพาน โอ้ย! เพราะว่าใจของหลวงปู่มันท่านถึงที่สุดแห่งทุกข์ ท่านรู้จริงของท่าน ท่านพูดตามความจริงของท่าน

พระที่ภาวนาแล้วมีพื้นฐานในหัวใจอยู่แล้วใช่ไหม เวลาฟังขึ้นไปมันรู้มันเห็นนะ มันรู้มันเห็นตามที่ครูบาอาจารย์คอยดึงขึ้นไป แต่ความจริงในใจยังไม่มี มรรคผลนิพพานเปิดโล่งหมดเลย เหมือนเรามองขึ้นไปบนท้องฟ้า ดวงดาวเต็มไปหมดเลย จะสอยเอาดวงไหนก็ได้ แต่เวลาจะสอยจริงๆ สอยไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน เวลาท่านเทศนาว่าการจบแล้วบอกว่าปิดหมดเลย มรรคผลนิพพานหายเกลี้ยงไม่มีเหลือเลย นี่ไง เพราะว่าฟังเทศน์สำคัญตรงนี้ไง

ฉะนั้น เวลาเราบอกว่าเราต้องฟังเทศน์ เราฟังเทศน์ เปิดวิทยุแล้วฟังเทศน์ไปด้วย แล้วจิตใจมันดีขึ้น มันเสียหายตรงไหน นั่นของดี นั่นแหละดีมากๆ เพราะ

ฟังธรรมๆ การฟังธรรม เห็นใหม่ ฉะนั้นว่า ฟังธรรมด้วยแล้วพุทโธไปด้วยมันเป็นสิ่งที่มีมันเป็นบวกหรือลบ

บวก เพราะเวลาการปฏิบัติ จะทำอะไรก็แล้วแต่ ผลของมันต้องการให้จิตสงบ ถ้าจิตของใครสงบ นั่นล่ะคือผลของเรา เราปฏิบัติเพื่อผลกัน เราไม่ได้ปฏิบัติเอาเวลา เอาชั่วโมงใช่ไหม ผู้ปฏิบัติใหม่จะปฏิบัติทีหนึ่ง ๔ ชั่วโมง ๕ ชั่วโมง แล้วก็ตั้งนาฬิกาไว้ แล้วพอนั่งสมาธิภาวนาก็มองแต่นาฬิกา ส่งออกไปที่นาฬิกา ปฏิบัติเอาชั่วโมงไป เอาสิ่งนั้นไป มันไม่ได้ปฏิบัติเอาความสงบไป

ครูบาอาจารย์ของเราเวลาปฏิบัติเขาเอาจิตสงบ ปฏิบัติขึ้นมาถึงปฏิบัติเพื่อจิตสงบ ถ้าจิตสงบแล้ว ถ้าจิตมันใช้ปัญญา ออกฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าเกิดใช้ปัญญาได้อย่างนี้เป็นประโยชน์ นี่มันเป็นบวก ไม่เป็นลบหรือ ไม่ต้องไปหวัง นี่เขาไปหวังอีก ไปหวังว่า อ้าว! ถ้าเกิดถ้าเราฟังธรรมอย่างนี้ ต่อไปถ้าจะออกป่า ไม่มีไฟฟ้า ไม่มีวิทยุ

แล้วก่อนหน้านี้นั้นก็ไม่มีวิทยุ วิทยุนี้หลวงตากก็เพิ่งมาริเริ่มมาตั้งแต่โครงการช่วยชาติมาก็มีวิทยุมา แล้วก่อนหน้านั้นปฏิบัติกันอย่างไรละ ก่อนหน้านั้นใครฟังเทศน์ก็ต้องไปฟังเทศน์ที่วัดป่าบ้านตาด แล้วถ้าเวลาอยากได้ อยากมีเทปก็ขอเทปมา ท่านก็ส่งเทปมาให้ฟังที่วัด ท่านก็ส่งเสริมทั้งนั้นนะ

สิ่งที่มันถึงเวลาในปัจจุบัน ถ้ามันมีอย่างไรเราก็ใช้แบบนั้น ถ้ามันมี ถ้ามันไม่มีก็ต้องจำเป็นแบบนั้น ถ้ามันไม่มีไฟฟ้า ไฟฟ้าดับ ไฟฟ้าดับก็คือจบ ไฟฟ้าดับก็ต้องฟังธรรมในใจเลย อย่างที่หลวงปู่มั่น เวลาพระผู้ใหญ่ถามหลวงปู่มั่นว่า “เราอยู่กับตำรับตำราเรายังงงเลย หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาท่านทำอย่างไร”

“โอ้ย! ผมฟังเทศน์ตลอดเวลาเลย”

เทศน์อะไร เทศน์ธรรมะมันเกิดใจ เวลาธรรมะมันเกิดกับใจขึ้นมา ธรรมะมันแสดงออกมา ความคิดนั้นแหละ ความคิดถ้าจิตมันสงบ มันรู้มันเห็นของมัน นั่นก็คือฟังธรรม ถ้าฟังธรรมอย่างนั้นได้มันก็เป็นประโยชน์ไป

ฉะนั้นสิ่งที่ว่า ถ้าเราฟังเทศน์แล้วปฏิบัติดี ถูก ถูก แต่ถ้าเวลาไฟฟ้าไม่มีต่างๆ เราก็พุทโธของเราไป เราไม่ต้องวิตกกังวล อ้าว! มีข้าวก็กินข้าว มีอาหารอย่างอื่นเรา

ก็กินอาหารอย่างอื่น มีอาหารอย่างใดเราก็กินอย่างนั้น ในปัจจุบันไม่ต้องวิตกกังวล ถ้าไม่มีอะไร ไม่มีอะไรก็กินเผือกกินมัน อ้าว! หามันหาเผือกกินเอาก็ได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถ้ามันมีอยู่ มันเป็นประโยชน์ เราก็เต็มที่แล้ว ถ้าถึงเวลาไฟไม่มี ไม่มีก็คือไม่มี ไม่มีก็ต้องเอาประสาเรา ก็ต้องสู้กันตามความเป็นจริงนี้ มันเป็นแง่บวก ไม่ต้องไปวิตกกังวล ใ้หนี่ทำหนูกก็กลัวนี่ก็กลัวนั้น

สัตว์โลกเป็นไปตามกรรมนะ ถ้าสัตว์โลกเป็นไปตามกรรม เราทำกรรมดีของเรา ทำแต่คุณงามความดีของเราจะเป็นประโยชน์กับเรา เราจะบอกว่าเราเกิดมาแล้ว สะอาดบริสุทธิ์ ก็บอกเลย พระอรหันต์ พระอรหันต์สะอาดบริสุทธิ์หมดเลย แล้วเวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันอาหารของนายจันทะเป็นมือสุดท้ายเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฉันอาหารในบ้านของคหบดีเยอะแยะไปหมดเลย อ้าว! แล้วสะอาดบริสุทธิ์ใหม่ สะอาดบริสุทธิ์อย่างไร

ถ้าจะเอาสะอาดบริสุทธิ์โดยวัตถุมันไม่มี แต่เอาความสะอาดบริสุทธิ์ของหัวใจ เอาความสะอาดบริสุทธิ์ของจิต ถ้าจิตมันสะอาดบริสุทธิ์ ทีนี้มันเป็นธรรมชาติขึ้นมาแล้ว อันนั้นมันสะอาดบริสุทธิ์ มันสะอาดบริสุทธิ์อันนั้นแล้วอย่างอื่นดีไปหมด อย่างอื่นดีไปหมด

ฉะนั้น สิ่งที่เราบอกว่าเราตั้งเป้าจะเอาความสะอาดบริสุทธิ์ แล้วอาชีพก็ต้องสะอาดบริสุทธิ์ พุทก็ต้องพูดคำสุภาพ พูดคำที่ไม่เป็นสมณสาธูปไม่ได้ พูดอะไรที่เป็นเห็บแหมะไม่ได้ พูดอะไร อู๋! กิเลสมันหัวเราะเยาะเลย

ถ้าคนไหนเป็นครูบาอาจารย์แล้วท่านจะพูดอยู่ในร่องในรอย ใ้กิเลสมันยิ้มเลย เพราะไม่มีใครมาว่ามัน แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ ถ้าท่านมีคุณธรรมในใจนะ ท่านมีขวานสองเล่มสามเล่ม กิเลสมา พันหัวๆ uly เราตกใจ เอ้ย! พระทำไมเป็นอย่างนั้น...นั่นล่ะของแท้ ใ้พระที่ลูบหน้าปะจมูกนั่นล่ะ ใ้มันมันเอาอกเอาใจกัน นี่พูดถึงความคิดใจ

โลกกับกรรมมันคิดทวนกันไง เราก็เลยบอกว่าเราจะสะอาดบริสุทธิ์ เราจะทำอะไรแล้วไม่ผิดพลาดเลย ภาวนาแล้ว ภาวนาอยู่วันนี้ะ ก็ไปจินตนาการเอาข้างหน้า ถ้ามันไม่มีไฟฟ้า ถ้าไม่มีวิทยุ

มี มี ถ้าจะไม่มีไฟนะ ทางอุตสาหกรรม พวกอุตสาหกรรม พวกเทคโนโลยีที่เขาใช้เขารองเรียนก่อน เขาเต็อดร้อนก่อน พอเขาเต็อดร้อนแล้วนะ เขาต้องหาไฟมาให้เราใช้จนได้ เราอาศัยตามเขาไป เออ! เอ็งจะไม่มีไฟใช้ ไม่ต้องกลัว ใช้ได้

นี่พูดถึงว่าอย่าไปวิตกกังวลจนเกินไป ถ้าในปัจจุบันนี้สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม ในเมื่อกรรมมันมีอย่างนี้เราก็มีสติปัญญา ยังดี ไม่ไหลไปตามเขา ไม่ไหลไปตามเขา ไม่ให้เสียหายไปตามเขา เรารักษาใจของเราไว้เพื่ออนาคตไว้ เพื่อในการปฏิบัติเพื่อในการปฏิบัติของเรา

เขาบอกเขาอยากปฏิบัติ แล้วปฏิบัติต่อไปข้างหน้ามันจะกลัว วิตกกังวลไปหมด อันนั้นจบนะ จบแล้ว

ถาม : เรื่อง “ตทั้งหมดพานใช้หรือไม่”

กราบขอความกรุณารบกวนถามปัญหาหลวงพ่อก็คือครั้งนะครับ คือปัญหามีอยู่ว่ากระผมบริการภานาพุทธโธพร้อมทั้งลมหายใจเข้าออก ผมใช้วิธีการบริการภานานี้ตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงเวลาเข้านอน กระผมภานาติดต่อกันเป็นเวลา ๘-๙ วันติดต่อกัน

อยู่มาคืนหนึ่งกระผมรู้สึกว่าการบริการภานามันเป็นของมันเอง กระผมอยากจะนอน แต่ภายในใจมันก็บริการภานาของมันไปเอง ตรงนี้แปลกมาก กระผมตั้งใจดูการบริการภานาอยู่ประมาณ ๕-๑๐ นาทีน่าจะได้ แล้วกระผมก็หลับไป

ต่อมาอีกวันหนึ่งกระผมเลิกบริการภานา แต่เปลี่ยนมาฟังธรรมะแทน โดยวันนั้นกระผมฟังเทศน์ธรรมะของหลวงพ่อบุชา สุภทโท กัณฑ์ที่มีชื่อว่าน้ำไหลหนึ่ง กระผมฟังไปได้สัก ๒๐ นาที ภายในใจมันคิดขึ้นมาเองว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นก็ดับไปเป็นธรรมดา แล้วภายในใจมันก็คิดขึ้นมาอีกว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นก็ดับไปเอง แล้วทุกขนั้นมันมีแดนเกิดอยู่ที่ไหน อยู่ที่กายกับใจใช่ไหม ถ้าอยู่

ที่กายกับใจ แล้วใครเป็นเจ้าของของมันล่ะ พอถึงจุดนี้ ใจมันรู้ ใจมันก็เลยปล่อยของมันเอง แล้วความคิดอีกอย่างหนึ่งก็เกิดขึ้นมา คือความคิดที่ว่าพระสารีบุตรฟังธรรมของพระอัสสชิแล้วบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ภายใต้อาตมมโนมัยเหมือนกับว่ากระผมเข้าใจความรู้สึกของพระสารีบุตรขณะนั้น

กระผมไม่ได้จะบังอาจจะเทียบเคียงกับท่านอรอกณะครับ ความรู้สึกตอนนั้นมันมีความสุขมาก บรรยายไม่ถูก แต่ผ่านไปประมาณ ๓-๔ วัน ความรู้สึกแบบนั้นก็หายไป กระผมคิดในใจว่าคงโดนกิเลสหลอกให้อีกแล้ว แต่กระผมอยากทราบว่าแบบนี้ใช่หรือไม่ที่เรียกว่าตทังคปหาน

ตอบ : ตทังคปหานเนาะ ไม่ใช่ มันไม่ใช่ ตทังคปหานมันคือการประหารกิเลสโดยชั่วคราว ถ้าการประหารกิเลสโดยชั่วคราว ใครเป็นคนที่ประหาร มันต้องมีผู้รู้ ผู้รู้ผู้มีการกระทำ

ทางโลกนะ ปาณาติปาตา เขาห้ามฆ่าสัตว์ แต่นี่เป็นการเทศน์ บุคลาธิษฐานเดี่ยวจะบอกหลวงพ่อกุให้ฆ่าสัตว์ ปาณาติปาตา เขาห้ามฆ่าสัตว์ แต่นี่เป็นบุคลาธิษฐาน นี่จะยกตัวอย่าง ยกตัวอย่างเฉยๆ เราจะเชือดไก่ มันต้องมีไก่ใช่ไหม เราต้องจับไก่ใช่ไหม เราต้องถอนขนที่คอมันใช่ไหม เราต้องมีมีดใช่ไหม เราต้องเชือดไก่ใช่ไหม พอเชือดไก่มันจะมีเลือดไหลออกมาใช่ไหม ไก่มันจะดิ้นพล่านๆ มันจะตายใช่ไหม แล้วไก่มันก็ตายไป นี่คือการเชือดไก่ มันมีการกระทำมีอะไร

อันนี้เราบอกว่าเราเคยเห็นคนเชือดไก่มาเยะเยะแล้ว เราก็คิดถึงอารมณ์การเชือดไก่ พอคิดถึงอารมณ์การเชือดไก่ เราก็คิดว่า เออ! ไก่มันเป็นอย่างนั้น แล้วมันก็จะตายอย่างนั้น แต่มันไม่มีอะไรเกิดขึ้นเลย มันไม่ใช่ตทังคปหานใจ

ถ้าตทังคปหาน การเชือดไก่ เห็นไหม มันต้องมีมีด ต้องมีไก่ ต้องมีกรรมวิธี มันต้องมีเหตุมีผลของมัน นั่นมันถึงจะเป็นตทังคปหาน คำว่า “ตทังคปหาน” จิตมันสงบแล้ว พอจิตสงบแล้วจิตมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นตามความเป็นจริงมันก็ตื่นตื่นแปลกประหลาดมหัศจรรย์พอแรงอยู่แล้ว พอพอแรงอยู่แล้วมันพิจารณาไปแล้วมันปล่อย มันปล่อย แต่มันไม่ขาดใจ

เชือดไก่ เอามีดเชือด กำลังจะเชือด ไก่มันดิ้นหลุดพรวดออกไปเลย มัน พับ ๆ ๆ มันไปของมันนั่นแหละ มันจะไปหาอาหารกินนะ ไปยื่นหาเศษอาหารกินเฉย ไข่ เราก็มองว่าเราเชือดไก่ แต่ไก่มันไม่ตาย ตังคปทาน มีการกระทำ แต่ไม่สำเร็จ นั่นคือต ทังคปทาน

แต่ถ้ามันสมุจเฉตคปทาน มันเชือดไก่อะ พอเชือดไก่ เลือดจะออกมาจากคอไก่ เสร็จเต็มที่แล้วไก่อันอยู่ เราจะตัมน้ำ เราจะเอาไก่อันชุปน้ำร้อน เราจะถอนขนไก่ เรา จะมีเนื้อไก่ เราจะมีเครื่องในไก่ เราจะเอาไก่ไปทำอาหาร โอ้ย! มันสำเร็จหมดละ นั่น อีกเรื่องหนึ่ง

อันนี้พูดถึงมันไม่ใช่เพราะมันไม่มี ไม่มีอยู่ตรงไหน ไม่มีที่ว่ามันเป็นไปเอง ผมไม่รู้ ผมนอนแล้วมันเป็นไปเอง ผันเอามาเป็นความจริงไม่ได้ แต่ผันมันบอกเป็นกลาง สังฆรณ์ ผันเป็นมิตินี้ ๖ ที่ว่ามันรู้สิ่งต่างๆ มาบอกถึงแนวทางได้ แต่มันไม่ใช่ความจริง ฉะนั้น มันไม่ใช่ความจริงอยู่แล้ว

ฉะนั้น เวลาการภาวนา ๘ วัน ๙ วัน การภาวนานะ โยมได้ภาวนา หลวงตาท่าน สอนมาประจำ เวลาเข้าพรรษาบอกว่าให้นึกถึงว่าอยากใส่บาตรพระองค์หนึ่ง แล้วก่อน นอนกราบพระเสร็จแล้วก็ให้นึกพุทโธ ถ้าใครกำหนดลมหายใจเข้านึกพุท ลมหายใจ ออกนึกโธ ให้ฝึกหัดภาวนา ความมีคุณค่าคือคุณค่าของใจ

ใครก็แล้วแต่ฝึกหัดภาวนา กำหนดลมหายใจเข้านึกพุท กำหนด ลมหายใจออกนึกโธ คนคนนั้นเป็นคนที่มัตักยภาพ คนคนนั้นจะเป็นคน ที่มีหลักมีเกณฑ์ เป็นคนดีขึ้นมา เวลาดี ดีขึ้นมาที่ไหน ดีขึ้นมาที่ใจของ เขา

เวลาใจของเรา เราเป็นคนดี ๆ ใครเขาก็ชมว่าเราเป็นคนดี แต่เรา เป็นคนที่เปลอ เราเป็นคนทีรักษาใจเราไม่ได้เลย แต่เวลาดี ดีด้วย มารยาท คำว่า “เป็นคนดี” นี้คือโลกธรรม ๘ คือเสียงสรรเสริญของสังคม เขา เราจะดีจริงไม่จริง เรายังไม่มีความเป็นจริงในใจของเราเลย มีแต่

คำสรรเสริญคำนิหทาของสังคมว่าคนนั้นคนดี คนนี้คนเลว เขามีแต่คำสรรเสริญของคนอื่น ของคนอื่นไม่ใช่ของเรา

ถ้าของเรานะ มันจะดีจะชั่ว จะดีจะชั่ว เรามีหน้าที่การงาน เราหาเงินหาทอง มาขนาดไหนมันก็เป็นเงินทองของเรา เงินทองนั้นมันก็เป็นสมบัติของโลก เป็นสมบัติสาธารณะ ไม่ใช่สมบัติของเรา แต่คนไหนคนมีเงินมีทองร่ำรวยศรีสุขขนาดไหน คนทุกข์คนเข็ญใจขนาดไหน แต่เขามีสติมีปัญญาของเขา เขาเคลื่อนไหวของเขา เขากำหนดลมหายใจ เขากำหนดพุทโธของเขา เขาจะมีความดีขึ้นมาที่ใจของเขา ถ้าใจของเขา เขามีความสุขของเขา ถ้าคนมีความสุขขึ้นมา เงินทองมีมากขนาดไหน เงินทองก็ไม่มีอำนาจเหนือใจดวงนั้น ใจดวงนั้นจะมีอำนาจเหนือทุกๆ อย่าง

คนจะดี คนจะชั่ว มันจะดีจะชั่วที่ใจของเขา ถ้ากำหนดลมหายใจ พุทโธ หายใจ เข้านี้กพุท หายใจออกนี้กโธ ใครจะติฉินนินทา ใครจะบอกว่าคนคนนี้ไม่ทำงาน คนคนนี้ไม่มีความขยันหมั่นเพียร คนคนนี้ไม่สู้สังคม ไอนั้นมันปากของเขา แต่เรารู้สิ ก้าวเดินเรารู้ นั่งอยู่ก็รู้ ใครจะตำรา เราที่รู้ว่าเขาตำ แต่เราไม่โกรธเขา ใครจะชมเราก็วางไว้ นั้น เพราะเขาชมเรา เขาจะสอพลอ เขาจะเข้ามาอยู่กับเรา เราไม่ตื่นเต้นไปกับเขา คนที่รักษาใจของตัวเองได้ คนคนนั้นไม่เป็นเหยื่อของใคร คนคนนั้นมีหลักเกณฑ์ของเขา ใจจะมีคุณค่าแค่ไหน ฉะนั้น กำหนดพุทโธ

สังคมนะ เราอยู่กับสังคม เขาจะคิดดีคิดร้ายกับเรา เราไม่รู้หรอก แต่เวลาเขาพูดออกมา เขาพูด เขาพูดเยินยอเราทั้งนั้นนะ เราจะเชื่อใจใครได้ เราจะไวใจใครได้ ใจเรายังไวใจของเราไม่ได้เลย เราจะไปไวใจคนอื่น เราไวใจได้อย่างไร ถ้าไวใจคนอื่นไม่ได้ แล้วใจเราอยู่อย่างไรละ

ถ้าใจเราอยู่ เราก็อยู่กับพุทโธ ถ้าใจเราอยู่กับพุทโธ มันมีคำบริการม มันจะทรงตัวของมันเอง ถ้าใจมันทรงตัวของมันเองขึ้นมาได้ มันไม่ต้องอาศัยใครเลย อยู่กับพุทโธ อยู่กับศาสดา อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คนดีมันอยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ อยู่ในนรกอเวจี อยู่ใน

กระทะทองแดงไหนดันก็มีความสุขของมัน ถ้าจิตใจมีกำลังของมัน อยู่ที่ไหนดันก็มีความสุขของมัน มันไม่หวั่นไหวไปกับใครทั้งสิ้น

ฉะนั้น ถ้าเรากำหนดพุทโธ คนคนนี้ก็เป็นคนดีแล้ว ถ้าเรากำหนดพุทโธๆ ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก สิ่งนี้ให้มันสงบระงับเข้ามา ให้มีสติปัญญาเข้ามา ให้มีสติสัมปชัญญะ ให้ชีวิตนี้มีหลักมีเกณฑ์ มันเป็นคนดีแล้ว

แล้วถ้าคนดีทำความดีต่อเนื่องขึ้นไปๆ เห็นไหม ดีโดยความต่อเนื่อง คำว่า “ชาติตระกูล” มันมีชาติมีตระกูลของมัน ศากยบุตรพุทธชิโนรสเป็นชาติตระกูลของศากยบุตร เป็นชาติตระกูลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันทำขึ้นมามันเป็นประโยชน์ตรงนั้นไง เอาความจริงตรงนี้ ภาวนาจริงๆ

เอาจริงๆ สิ ไม่ใช่ว่าอยู่มาคืนหนึ่งผมนอนหลับ ผมนั่งหลับอะไรมันไป ใฮ้มันอะไรกันนะ โอ้ย! ไม่ต้องหลับหรือ เปิดที่วิคูดีกว่า เตี้ยวนี้เนียยนะ ละครนะ ละคร เตี้ยวนี้เขาเอามา ทวิภพ ภพนั้น ชาตินี้ ตอนนีเนียยไปใหญ่เลย แวมไฟร์มันกำลังมาแรง โอ้ย! ดูที่วิเขายังถ่ายชัดกว่าเลย ใฮ้มันนอนผืนเอาเอง แล้วบอกอย่างนี้เป็นตังคปหานหรือเปล่า

เราปฏิบัตินะ เอาความจริง เวลาโลกนะ โลกสมมุติมันยังหลอกลวงกันขนาดนี้ โลกสมมุติยังหลอกลวงขนาดนี้ แต่เราเวลาปฏิบัติแล้วเราอย่าให้มันหลอกลวงอย่างนั้น เราจะไม่หลอกลวงอย่างนั้น เราจะทำความจริง ชีวิตนี้ ก็เลสมันบังตาไว้ แล้วเราก็รู้หน่วยขนาดนี้อยู่แล้ว เอาความจริงขึ้นมา ถ้าความจริงขึ้นมาแล้วเราเอาจริงๆ

อย่างเช่นภาวนา เห็นไหม กำหนดพุทโธมาตลอด กำหนดลมหายใจมาตลอด ๗-๘ วันนี่เราทำมา เราก็ทำของเราไป แต่เวลาทำแล้วถ้าจิตมันสงบแล้วก็สงบอยู่กับความรู้สึกของเรา เราไม่ต้องไปวิตกกังวล เพราะภาวนาเป็นเรื่องภาวนาส่วนหนึ่งนะ แต่เวลาทำงานก็ทำงานส่วนหนึ่ง เพราะทำงานแล้ว ถ้างานไม่ประสบความสำเร็จ เราภาวนาแล้วเราอ่อนเพลีย ไปทำงานแล้วงานก็ไม่ได้ มันก็ละล้าละลึงใจ เอาพอประมาณไป เอาพอประมาณ เราภาวนาให้ดี แล้วถึงเวลาแล้วจัดเวลาให้ดี แล้วเราปฏิบัติของเราไป ถ้าเป็นทางโลกนะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเขาภาวนามา ๗-๘ วัน แล้วติดต่อกัน ติดต่อกัน ๗-๘ วันนี่เขาว่าเข้มแข็งแล้วนะ แต่ของเราเวลาภาวนากัน ๒๔ ชั่วโมง เป็นปีเป็นเดือนต่อเนื่องกันมา หลวงตาท่านบอกว่าท่านออกพรรษา ๗ พรรษา ๑๖ ท่าน ๙ ปีท่านสำเร็จเลย ดูลิขัระล่างกิเลสเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามา เขาทำภาวนาต่อเนื่อง ครูบาอาจารย์ของเราท่านปฏิบัติจริง ๆ จัง ๆ นะ จริง ๆ จัง ๆ มันถึงได้ผลตามความเป็นจริง เพราะเวลาปฏิบัติไปแล้วมันมีเจริญ มันมีเจริญขึ้นแล้วเสื่อมลง ถ้ามันไม่มีเจริญเลยมันจะเอาอะไรมาเสื่อม

ที่นี้เวลาปฏิบัติขึ้นมาเรายังไม่มีหลักมีเกณฑ์มันก็อย่างนี้ เวลาไม่มีหลักมีเกณฑ์ มันภาวนาไปเรื่อยมันก็วิตกวิจารณ์ไปเรื่อย วิตกวิจารณ์ไปเรื่อย การภาวนามันยาก มันยากตรงนี้ ยากจนกว่าเราจะหาทางของเราเจอ ถ้าหาทางของเราเจอ เราต่อเนื่องไปมันก็จะไปโยชน์กับเรา ฉะนั้น เอาตรงนี้เอาจริง ๆ ไม่เอาความฝันนะ

ติดต่อกัน ๗ วัน ๘ วันก็อย่างหนึ่ง แล้วภาวนาไปแล้ว ใจบริการภาวนาไปแล้วมันเป็นไปเอง ตรงนี้มันแปลกมาก กระผมเข้าใจ ผมตั้งใจดูค่าบริการอยู่ประมาณ ๕ ถึง ๑๐ นาทีแล้วผมก็กลับไป

พอกลับไปมันจับแล้ว กลับไปมันฝันแล้ว เพราะว่าขนาดเรานั่งอยู่ ถ้าสติไม่ติดมันก็ตกภวังค์ ตกภวังค์ก็คือนั่งหลับใจ มีจณาสมาธิ ใอนี้หลับไปเลย พอหลับไปเลยคนฝันนะ แล้วที่ฝัน นี่เขาถามปัญหาข้างหน้ามา ก่อนหน้านั้นผมฝันนะ ในฝันผมควบคุมได้ ขนาดว่าผมพิจารณาภายในฝันเลย...เก่งกว่าพระพุทธเจ้าอีก พระพุทธเจ้ายังไม่ได้ทำอย่างนี้เลย ใ้อพวกนี้มันเก่งกว่าพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าท่านไม่ฝัน ท่านเอาจริง ท่านเห็นจริง ๆ เลย แต่พวกนี้มาบอกฝันไปก่อนแล้วก็ไปทำเอาในฝัน โอ้ย! มันเดินตามพญามารนะ มารมันล่อมันหลอก แล้วก็ตามมารมันไป แล้วเรายังอ้างอิงว่าอยากเห็นธรรมชาติแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ฉะนั้น สิ่งที่เวลามันเกิดขึ้นมันเกิดเป็นปัญญาอบรมสมาธิ อย่างเช่นว่า “วันต่อมาผมภาวนาแล้วพึงธรรมไปเรื่องน้ำไหลหนึ่ง ของหลวงปู่ชา พอฟังไปแล้วใจมันคิดขึ้นมาทันที” เห็นไหม ใจมันคิดขึ้นมาทันที

ใจคิดขึ้นมาทันที มันเห็นของมัน มันรู้ของมัน ใจมันคิดขึ้นมาทันที มันทันความคิดใจ ใจคิดขึ้นมาทันที ปัญญาอรอบรู้ในกองสังขาร สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง สังขารคือความคิด แล้วมันเกิดปัญญารู้เท่าทันความคิด นี่ปัญญาอบรมสมาธิ ความคิดเกิดขึ้น เราตั้งสติของเราไป ตามมันไป พอสติปัญญาเราทันขึ้นมา เราทันความคิด พอทันความคิดมันก็ปล่อยความคิด พอปล่อยความคิดแล้วมันก็เป็นสมณะ มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นของมันอยู่แล้ว ถ้าทำไปมันทันกันไฉน

อย่างเช่นความคิดมันออกมาจากจิต มันออกไปตลอดเวลา ถ้าเรามีสติปัญญา เราก็มีสติตามความคิดไป พอมันทันความคิด ความคิดมันทันกัน มันจะคิดได้อย่างไร มันก็หยุดหมด พอหยุดหมดมันก็ปล่อย ปล่อยก็เป็นสมณะ ตื่นเต้น โอ้ย! มันมีความคิดขึ้นมาอีกว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา มันมีสิ่งใดดับทุกข์ละ ทุกข์มันอยู่ที่ไหน ความคิดมันต่อเนื่องกันไป อันนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เพราะว่าเราฟังเทศน์อยู่ ฟังเทศน์อยู่ เวลาฟังเทศน์อยู่แล้ว เราใช้ปัญญาของเราไป ความคิดเกิดขึ้นมามันก็เป็นปัญญา

แต่ถ้าเวลาจิตสงบแล้ว ถ้ามันทัน มันเป็นสมณะมันสงบ สงบ จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นความคิด จิตเห็นความคิดแล้วจับความคิดมาพิจารณา นี่ถ้าตักทังคปหาน มันจะเกิดแล้ว ความคิด ปัญญาคือมีดี อาการของใจคือไก่อ ถ้าพูดถึงคนจะเชื่อดไก่อ เชื่อดไก่อมันก็ต้องมีไก่อให้เชื่อด แล้วที่นี้ไก่อมันอยู่ที่ไหนละ เพราะอะไร เพราะฟังเทศน์อยู่ ฟังเทศน์อยู่ ความคิดมันเกิดขึ้นมา มันมีแต่มีดี มันไม่มีไก่อ มันไม่มีเหตุ ไม่มีสติปัญญา ๔ กาย เวทนา จิต ธรรมให้ปัญญามันได้ฟาดฟัน

แต่ถ้ามันพิจารณาไปมันสงบเข้ามา มันปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามามันก็มีมีดี มีดีคืออะไร มีดีคือปัญญา มีมีดีแล้วจะไปเชื่อดใครละ อ้าว! ก็เชื่อดคอตัวเองหรือเชื่อดตัวเองใช่ไหม มันก็เชื่อดตัวเองไม่ได้ พอจิตสงบ จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นกาย จิตเห็นเวทนา จิตเห็นจิต จิตเห็นธรรม พอจิตเห็นแล้วมันพิจารณาของมันต่อไป ถ้าอย่างนี้มันถึงจะเป็นตักทังคปหาน

อันนี้คือว่ากระบวนการมันไม่สมบูรณ์ กระบวนการของเรา กระบวนการของผู้ถามมันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ เป็นปัญญาอบรมสมาธิเท่านั้น ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ ขนาดปัญญาอบรมสมาธิ ที่บอกว่ามันแปลกประหลาดมหัศจรรย์ ที่ว่าเรามีความรู้สึกอย่างนี้ รู้ว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา มีความเข้าใจถึงพระสารีบุตร ฟังเทศน์พระอัสสชิเลยละ พระสารีบุตรฟังเทศน์พระอัสสชิ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ดับที่เหตุนั้น พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบันเลย ผมก็มีความรู้สึกอย่างนั้นเหมือนกัน ผมมีความรู้สึกอย่างนั้นเลย ใครๆ ก็อยากมีความรู้สึกอย่างนั้น แต่พอ ๓-๔ วันผ่านไป ผมว่ากิเลสหลอกผมอีกแล้ว

ยังดีนะ ยังคิดว่ากิเลสหลอกผม แต่ถ้าคนมันไม่คิดอย่างนั้นนะ ในเมื่อสิ่งที่มันเกิดขึ้นมาแล้ว พระสารีบุตรมีความรู้สึกอย่างนี้ ผมก็มีความรู้สึกอย่างนี้เลย ความรู้สึกอย่างนี้อยู่กับผมตลอดไปเลย นี่คือสัญญา สัญญาคือสิ่งที่มันผ่านมาแล้ว เราก็จะมาปรุงแต่งกินตลอดใจ เราเคยมีความรู้สึกอย่างนั้น เรามีความรู้สึกอย่างนั้นมาแล้ว ความรู้สึกอย่างนั้นเกิดกับใจเราแล้ว เราต้องมีคุณธรรมอย่างนั้น นี่เวลาคนมันติด มันติดอย่างนี้

ความรู้สึกนั้นมันก็เป็นอดีตไปแล้ว เวลามันผ่านไปแล้ว มันไม่เป็นปัจจุบันแล้ว พอมันผ่านไปแล้วมันก็จบไปแล้ว แต่ตอนนั้นสิ่งที่ว่ามันไปประสบ เพราะเราไม่เคยทำ มันมหัศจรรย์ มันก็ว่ามหัศจรรย์ แต่มันจะมหัศจรรย์กว่านี้อีกถ้าพิจารณาไป ถ้าพิจารณา มหัศจรรย์ ถ้าอย่างนี้มันเกิดขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นมันผิดใหม่

สิ่งที่เกิดขึ้นมาคืออาการ ผลของการภาวนา มันผิดตรงไหน แต่เวลาถ้าเราไปติดตรงนี้ไป เราก็ได้แค่นี้ไปใหม่ สิ่งที่จะดีขึ้นไปมันเอามาจากไหน ถ้าสิ่งที่ดีขึ้นไป เราจะเอาขึ้นมา เราก็ต้องพัฒนาตัวเราขึ้นมา ถ้าพัฒนาตัวเราขึ้นมา สิ่งที่ว่าไว้แล้วทำใหม่ ทำใหม่ เดี่ยวจะเป็นอย่างนี้อีก

แล้วถ้าสิ่งที่ว่าเหมือนพระสารีบุตรเลย แล้วถ้ามันเหมือนสัก ๑๐ หน พระสารีบุตรมีองค์เดียวหรือมี ๑๐ องค์ มันจะเป็นอย่างนี้อีก ๑๐ หน ๒๐ หน ๕๐ หน มันเป็นเพราะอะไร เป็นเพราะอารมณ์ความรู้สึก เห็นใหม่ มันเคยเป็นมาแล้วเดี๋ยวมันก็เป็นอีกๆ

ถ้าเป็นอีก โอ๊ย! แสดงว่าพระสารีบุตรในพระพุทธรูปมี ๑๐๐ องค์ เราต้องรู้ทั้ง ๑๐๐ องค์เลย เราอยากเป็นพระสารีบุตร มันไม่ใช่

สิ่งที่เป็นพระสารีบุตรที่ทำนรู้ขึ้นมา รสของธรรม ธรรมที่มันเกิดขึ้นตามความเป็นจริงมันก็เป็นแบบนั้น แต่ของเราก็รสของธรรมเหมือนกัน แต่รสของธรรม เราให้ค่าคาดหวังไปเป็นแบบนั้น ถ้ามันเป็นแบบนั้นเราก็คงยึดแบบนั้น

ฉะนั้น “สิ่งนี้เป็นตถาคตหรือไม่ใช่”

เราบอกไม่ใช่ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิแล้วทำอย่างไรต่อไป ทำอย่างไรต่อไป

ทำอย่างที่ทำมานี้ถูก ทำอย่างที่ทำมานี้ใช้ได้ แต่มันยังไม่ใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ สิ่งที่มีอยู่แล้ว แล้วเราพิจารณาอยู่แล้ว เพราะมันคิดขึ้นมาเอง ถ้าจิตเราสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม การเห็นนั้นก็เป็นอย่างอื่นหนึ่ง ถ้าการเห็นจับต้องได้ละ นั่นละมันจะปากประตูการเข้าสู่วิปัสสนาญาณ

ถ้าวิปัสสนาญาณ การชำระล้างแล้ว อันนั้นถ้ามันวิปัสสนาไปแล้ว ถ้ามันมีกำลังมันมีความสามารถ ถ้ามันปล่อยมันก็เป็นตถาคตหรือ ไม่ใช่ ถ้ามันปล่อยนะ ถ้ามันปล่อยตามความเป็นจริง แล้วก็หมั่นคราดหมั่นไถที่ว่าพระสารีบุตรมี ๑๐๐ องค์ ๑,๐๐๐ องค์นี่ก็เหมือนกัน หมั่นคราดหมั่นไถ ทำแล้วทำเล่าๆ ถึงที่สุดเวลามันขาด มีอันเดียว พระสารีบุตรมีองค์เดียว เวลามันขาดมีอันเดียวเท่านั้นนะ เวลามันขาด เหมือนกัน มีอันเดียว ไม่มีหลายอันหรือ แต่ที่มันไม่ใช่เพราะอะไร ไม่ใช่เพราะ ๓-๔ วันไปแล้วผมก็มาเข้าใจว่าผมโดนกิเลสหลอก

ตัวเองก็ยังเข้าใจได้ ถ้าตัวเองเข้าใจได้มันก็เป็นความจริงใจ ความจริงคือว่ามันไม่ตถาคตหรือ ไม่ใช่ มันไม่ได้เป็นความจริงอย่างนั้น เราเองเราก็คงเข้าใจได้ แต่หลวงพ่อก็มีอยู่ก็ถามหลวงพ่อก่อนหนึ่ง ถ้าหลวงพ่อก็ไม่มีอยู่ ผมก็รู้ของผมเหมือนกัน แต่ในเมื่อมีหลวงพ่อก่อน หลวงพ่อต้องมาออกแรงนิดหนึ่ง

ก็ถามมาแล้ว นี่พูดให้เข้าใจใจ ให้เข้าใจว่าสิ่งที่ทำมาแล้วมันก็ไม่ได้ผิด ไม่ผิดหรอก ไม่ผิดเพราะคนเรา คนเรานะ ใครก็แล้วแต่จะทำไมไรไถนา เขาก็ต้องปรับพื้นที่ของเขาทั้งนั้นนะ เราจะไปทำไมไรไถนาในป่าในเขาหรือ ในป่ามันมีวัชพืชอยู่แล้ว มันปลูกข้าวไปทำไมไรไถนาไม่ได้หรอก มันต้องปรับพื้นที่ ฉะนั้น ทุกๆ คนอยากจะทำนาต้องหาใจของตัวเอง ต้องหาใจของตัวเอง หาหลักใจของตัวเองแล้วพิจารณาตรงนั้น ทุกคนก็ต้องทำแบบนี้เหมือนกัน

ถ้าทำมาแล้ว ที่นี้ใครทำได้ง่ายได้ยาก หลวงตาใช้คำว่า “จะขุดบ่อน้ำ” บ่อใครดี บ่อใครลึก ถ้าบ่อใครลึกก็ต้องขุดลึกหน่อย บ่อใครตื้นก็ต้องขุดตื้นหน่อย ขุดไปตื้นแล้วเขาก็เจอน้ำ เพราะเขาสร้างอำนาจวาสนาของเขาแบบนั้น ถ้าบ่อใครลึกก็ต้องขุดไป ๑๐๐ เมตร ๑,๐๐๐ เมตรกว่าจะได้ น้ำของเขา แต่น้ำก็ต้องมี

นี่ก็เหมือนกัน เราทำของเรา เราพิจารณาของเรา เราก็มีหัวใจทั้งนั้นนะ แต่ใครทำได้ง่ายได้ยากมันอยู่ที่วาสนาของคนคนนั้น ฉะนั้น เราทำของเราไป

ถ้าพูดถึงผิด มันไม่ผิด เพียงแต่เขาบอกว่าเป็นตังคพหวนหรือเปล่า อันนี้มันเป็นระดับ มันเป็นเรื่องของกรรมะ แล้วถ้าพูดไม่ถูกที่ถูกทางมันจะสับสน ฉะนั้นตังคพหวนมันต้องจิตสงบ จิตเห็นอาการของจิต แล้วพิจารณาปล่อยวางเป็นครั้งเป็นคราวขึ้นมา นั่นคือตังคพหวนเพราะมันไม่สมุจเฉท มันไม่จบสิ้น

จากตังคพหวนพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ถึงที่สุดเวลามันสมุจเฉทพหวน อันนั้นละอกุปปธรรม อันนั้นจบสิ้น อันนั้นเป็นมรรคเป็นผล ในศาสนามันเป็นขั้นเป็นตอนในการปฏิบัติ ฉะนั้น มันถึงต้องสร้างสมบุญญาริการ ทำคุณงามความดีเพื่อประโยชน์ เพราะคุณงามความดีข้างในมันมีอำนาจวาสนา มันมีบารมีมาเสริม มันมีต่างๆ มาเป็นประโยชน์กับเราในการภาวนา เราภาวนาของเราให้ได้ ทำเพื่อความเป็นจริงของเรา มันจะเป็นมรรคผลนิพพานของเราเอง เอวัง